

รายงานสถานการณ์ส่งออก และคาดการณ์แนวโน้มครึ่งปีหลัง ปี 2563

เปรียบเทียบปริมาณส่งออกข้าวของประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ 5 อันดับ

ประเทศ	2561	2562	มกราคม-มิถุนายน		Δ%
			2562	2563*	
ไทย	11.23	7.58	4.67	3.14	-32.7
อินเดีย	11.61	9.81	5.96	4.53	-24.0
เวียดนาม	6.99	6.37	3.27	4.04	+23.6
ปากีสถาน	3.26	3.98	2.16	2.04	-5.5
สหรัฐอเมริกา	3.16	3.11	1.59	1.57	-1.3

หน่วย : ล้านตันข้าวสาร

ที่มา รวบรวมข้อมูลจาก THE RICE TRADER และจากการประมาณการโดยสมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย*

ปริมาณส่งออกข้าวไทยรายชนิดข้าวระหว่างปี 2561-2563

ชนิดข้าว	2561	2562	มกราคม-พฤษภาคม		Δ%
			2562	2563	
ตันข้าวขาว	5,528,924	3,018,256	1,600,253	932,367	-41.7
ปลายข้าวขาว	399,016	195,108	102,883	30,860	-70.0
ตันข้าวหอมมะลิ	1,274,985	1,118,744	468,236	597,831	27.7
ปลายข้าวหอมมะลิ	390,673	292,089	159,342	109,462	-31.3
ข้าวเหนียว	2,801,538	2,230,666	1,098,078	471,389	-57.1
ข้าวเหนียว	180,288	92,041	55,558	60,756	9.36
ปลายข้าวเหนียว	205,590	123,379	69,092	54,040	-21.8
ข้าวหอมไทย	256,233	350,422	139,342	226,986	62.9
ปลายข้าวหอมไทย	194,929	162,949	86,609	90,687	4.7
ปริมาณรวม (ตัน)	11,232,176	7,583,655	3,779,394	2,574,374	-31.9
มูลค่า (ล้านบาท)	182,082	130,584	62,419	54,168	-13.2
มูลค่า (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)	5,676	4,207	1,975	1,732	-12.3

หน่วย : ตันข้าวสาร

ที่มา ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

ประเทศผู้นำเข้าข้าวไทยที่สำคัญระหว่างปี 2561-2563

ประเทศ	2561	2562	มกราคม-พฤษภาคม		Δ%
			2562	2563	
สหรัฐอเมริกา	505,885	559,938	239,942	338,769	41.2
แอฟริกาใต้	778,980	726,662	264,874	231,412	-12.6
แองโกล่า	436,759	376,492	198,415	195,438	-1.5
จีน	1,004,042	471,339	205,830	120,207	-41.6
ญี่ปุ่น	222,511	266,601	107,806	116,338	7.9
แคนเมอรูน	415,341	534,032	223,624	110,975	-50.4
โมซัมบิก	356,320	272,964	110,507	105,130	-4.9
ฮ่องกง	188,843	169,848	73,722	90,305	22.5
สิงคโปร์	104,233	96,724	40,542	81,372	100.7
โตโก	172,178	111,983	54,526	67,721	24.2
มาเลเซีย	475,203	292,963	158,344	65,515	-58.6
ไต้หวัน	291,604	106,829	82,769	62,817	-24.1
เบนิน	1,697,930	1,066,581	695,854	58,081	-91.7
แคนาดา	82,513	97,358	42,484	56,870	33.9
เซเนกัล	168,963	201,779	103,100	54,046	-47.6
เยเมน	178,574	185,503	81,107	52,927	-34.7
ฟิลิปปินส์	1,031,592	327,722	267,683	48,676	-81.8
ออสเตรเลีย	69,297	73,212	25,900	48,583	87.6
สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก	72,269	116,063	57,570	40,008	-30.5
อินโดนีเซีย	822,517	61,140	34,211	34,628	1.2
ประเทศอื่นๆ	2,156,622	1,467,922	710,584	594,556	-16.3
รวม	11,232,176	7,583,655	3,779,394	2,574,374	-31.9

หน่วย : ตันข้าวสาร

ที่มา ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

คาดการณ์ผลผลิต การบริโภค สต็อกข้าว และการค้าข้าวของโลกปี 2563 และ 2564

รายการ	2561	2562	2563*	2564*	%Δ
ผลผลิตข้าว	494.84	496.63	495.23	502.63	1.49
การบริโภคข้าว	481.06	483.94	490.36	498.47	1.65
สต็อกข้าว	164.11	176.80	181.67	185.83	2.29
การค้าข้าว	47.64	43.43	42.48	44.97	5.88

คาดการณ์การส่งออกข้าวของโลกปี 2563 และ 2564

รายการ	2561	2562	2563*	2564*	%Δ
อินเดีย	11.79	9.79	10.50	11.00	4.76
ไทย	11.06	7.56	6.90	9.00	30.43
เวียดนาม	6.59	6.58	6.70	6.40	-4.48
ปากีสถาน	3.91	4.55	4.40	4.30	-2.27
จีน	2.06	2.72	3.00	3.20	6.67
สหรัฐอเมริกา	2.78	3.14	3.05	3.13	2.46
เมียนมา	2.75	2.70	2.20	2.20	0.00
กัมพูชา	1.30	1.35	1.20	1.30	8.33

คาดการณ์การนำเข้าข้าวของโลกปี 2563 และ 2564

รายการ	2561	2562	2563*	2564*	%Δ
ฟิลิปปินส์	2.50	2.90	2.60	3.30	26.92
จีน	4.50	2.80	2.30	2.20	-4.35
ไต้หวัน	1.50	1.40	1.35	1.40	3.70
ไนจีเรีย	2.10	1.80	1.20	1.40	16.67
ซาอุดีอาระเบีย	1.29	1.43	1.10	1.30	18.18
อิหร่าน	1.25	1.40	1.10	1.20	9.09
สหรัฐอเมริกา	0.78	0.85	1.00	1.20	20.00
อิรัก	1.20	1.22	1.10	1.10	0.00
สหรัฐอเมริกา	0.92	0.98	1.10	1.10	0.00
เซเนกัล	1.10	1.00	1.00	1.08	7.50
มาเลเซีย	0.80	1.00	1.00	1.05	5.00
แอฟริกาใต้	1.07	0.97	1.00	1.05	5.00
กาน่า	0.83	0.90	0.90	0.95	5.56
บราซิล	0.54	0.69	0.70	0.80	14.29

หน่วย : ล้านตันข้าวสาร (*ตัวเลขคาดการณ์ ณ เดือนกรกฎาคม 2563)

ที่มา กระทรวงเกษตรสหรัฐฯ (USDA)

เป้าหมายการส่งออกข้าวในปี 2563

ในปี 2563 นี้ สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทยปรับคาดการณ์ปริมาณส่งออกข้าวที่ 6.5 ล้านตัน (จากเดิมที่ 7.5 ล้านตัน) มูลค่าประมาณ 4,200 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือประมาณ 130,000 ล้านบาท

ชนิดข้าว	2561	2562	%Δ	ม.ค.-พ.ค.		%Δ	เป้าหมาย 2563
				2562	2563		
ข้าวขาว	5.93	3.21	-45.9	1.7	0.96	-43.5	2.4
ข้าวหนึ่ง	2.8	2.23	-20.4	1.1	0.47	-57.3	1.2
ข้าวหอมมะลิ	1.67	1.41	-15.6	0.63	0.71	12.7	1.8
ข้าวหอมไทย	0.45	0.51	13.3	0.23	0.32	39.1	0.8
ข้าวเหนียว	0.39	0.22	-43.6	0.12	0.11	-8.3	0.3
รวม (ล้านตัน)	11.23	7.58	-32.5	3.78	2.57	-32.0	6.5
มูลค่า (ล้านบาท)	182,082	130,584	-28.3	62,419	54,168	-13.2	130,000
มูลค่า (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)	5,676	4,207	-25.9	1,975	1,732	-12.3	4,200
ราคาเฉลี่ย (เหรียญสหรัฐฯต่อตัน)	505	555	9.9	523	673	28.7	
ราคาเฉลี่ย (บาทต่อตัน)	16,211	17,219	6.2	16,516	21,041	27.4	

คาดการณ์ ณ เดือนกรกฎาคม 2563

ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งออกข้าวไทย

- 1) ค่าเงินบาทยังคงอยู่ในระดับแข็งค่ากว่าประเทศคู่แข่งที่สำคัญ ทำให้ราคาข้าวไทยยังคงแพงกว่าประเทศคู่แข่งประมาณ 30-80 เหรียญสหรัฐฯต่อตัน ส่งผลให้ไทยไม่สามารถแข่งขันด้านราคากับประเทศคู่แข่งที่สำคัญได้
- 2) ภาวะภัยแล้งในประเทศไทยทำให้ผลผลิตข้าวโดยเฉพาะข้าวขาวมีปริมาณลดลง ส่งผลให้ราคาข้าวภายในประเทศปรับตัวสูงขึ้น ทำให้การแข่งขันด้านราคากับประเทศคู่แข่งยากลำบากมากขึ้น
- 3) ประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ เช่น ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย จีน นิยมบริโภคข้าวนุ่ม แต่ประเทศไทยยังไม่สามารถผลิตข้าวชนิดนี้ได้เพียงพอกับความต้องการ และระดับราคายังไม่สามารถแข่งขันกับประเทศคู่แข่ง เช่น เวียดนาม
- 4) ภาวะฝนที่ตกหนักและเกิดอุทกภัยในประเทศผู้ผลิตและส่งออกข้าวที่สำคัญ เช่น จีน อินเดีย บังคลาเทศ อาจส่งผลกระทบต่อการผลิตข้าว และภาวะราคาข้าวในประเทศ (กรณีของประเทศอินเดียคาดว่าจะส่งผลดีต่อการผลิตข้าว)
- 5) ประเทศจีนยังคงมีสต็อกข้าวปริมาณมาก ทำให้ความต้องการนำเข้าข้าวลดลง ในขณะที่เดียวกันก็มีการส่งออกข้าวไปต่างประเทศมากขึ้นโดยเฉพาะตลาดแอฟริกา ซึ่งคาดว่าปีนี้จะส่งออกข้าวได้ประมาณ 3.5-4 ล้านตัน
- 6) การระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ที่แพร่กระจายไปทั่วโลกส่งผลกระทบต่อการเดินทางเศรษฐกิจทำให้กำลังซื้อของผู้บริโภคลดลง ในขณะที่เดียวกันก็ส่งผลให้ผู้บริโภคมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคข้าวไปจากเดิม

ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกของข้าวไทย

ด้านการผลิต	ด้านการตลาด	ด้านอื่นๆ
การวิจัยและพัฒนาพันธุ์ข้าวมีจำกัดทำให้ขาดแคลนพันธุ์ข้าวที่ตรงตามความต้องการของผู้ซื้อ เช่น ข้าวนุ่ม	ประเทศคู่แข่งมีการพัฒนาพันธุ์ข้าวอย่างต่อเนื่องทำให้คุณภาพข้าวดีขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มข้าวหอม ข้าวนุ่ม	นโยบายข้าวของไทยขาดความต่อเนื่องและขาดการวางแผนในระยะยาว งบประมาณด้านการวิจัยและพัฒนาการผลิตมีจำกัด
ต้นทุนการผลิตข้าวเปลือกสูงกว่าคู่แข่ง ขณะที่คุณภาพข้าวด้อยลงโดยเฉพาะข้าวหอมมะลิ เช่น กลิ่น รสชาติ	ขาดข้อมูลด้านการผลิต การค้า รวมทั้งสต็อกข้าวของประเทศผู้นำเข้า	ต้นทุนการผลิตสินค้าและค่าใช้จ่ายด้านลอจิสติกส์ที่สูงกว่าประเทศคู่แข่ง
ภาวะภัยแล้งและอุทกภัยทำให้ผลผลิตข้าวได้รับความเสียหายและมีปริมาณไม่เพียงพอ	ราคาข้าวของไทยสูงกว่าประเทศคู่แข่งมากเกินไป	ค่าเงินบาทอยู่ในระดับที่ไม่เอื้อต่อการส่งออก และบางครั้งมีความผันผวนมาก
ขาดข้อมูลผลผลิตข้าวที่ถูกต้องและแม่นยำทำให้ไม่สามารถวางแผนการทำตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ	ตลาดผู้บริโภคมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ขณะที่การพัฒนาด้านการผลิตข้าวต้องใช้เวลาานานกว่า	ขั้นตอนการส่งออกและการขอใบอนุญาตต่างๆที่ยังไม่มีการเชื่อมโยงกันอย่างมีประสิทธิภาพ
ปัญหาสารเคมีกำจัดศัตรูพืชตกค้างในข้าว และประเทศผู้นำเข้ามีการเข้มงวดเรื่องสารตกค้าง	ผู้ส่งออกขาดอำนาจต่อรองกับผู้ซื้อ และบางส่วนประสบปัญหาด้านการชำระเงินจากผู้ซื้อ/ผู้นำเข้า	การกีดกันทางการค้าของประเทศผู้นำเข้าในรูปแบบที่ไม่ใช่ภาษี เช่น มาตรการด้านสุขอนามัยพืช

จัดทำโดย สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย เลขที่ 37 ซอยงามดูพลี ถนนพระราม 4 แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาทร กรุงเทพมหานคร 10120